



Riigikogu rahanduskomisjon  
rahanduskomisjon@riigikogu.ee

Meie 08.06.2025 nr 13-5.1/2698-1

## Eelnõu 640SE muutmise ettepanekud

Austatud proua Annely Akkermann

Riigikogus on menetluses seaduseelnõu 640SE. Käesolevaga soovime eelnõu algatajana teha eelnõusse järgnevaid parandusi, arvestades aruteludega rahanduskomisjonis.

### 1. Muuta eelnõu § 1 punkti 18, millega täiendatakse seadust §-dega 59<sup>2</sup> ja 59<sup>3</sup>.

Palume asendada eelnõuga loodavas § 59<sup>2</sup> lõikes 1 tekstiosa „Rahapesu Andmebüroo andmekogus töödeldakse järgmisi andmeid:“ tekstiosaga „Rahapesu Andmebüroo andmekogus töödeldakse käesoleva seaduse § 54 lõikest 1 tulenevate ülesannete täitmiseks vajalikus ulatuses Rahapesu Andmebüroole edastatud ning seaduses sätestatud ülesannete täitmise käigus kogutud järgmisi andmeid:“

***Selgitus:** Eelnõu juurde koostatud seletuskirjas on kirjeldatud seda, et RABIS-es ei töödelda valimatult kogu §-s 59<sup>2</sup> loetletud andmekoosseisu, vaid töödeldavate andmete ulatus on rangelt piiritletud seadusest tulenevate ülesannete täitmise vajalikkusega. Nimelt on seletuskirjas selgitatud mh järgnevat: „Paragrahv 59<sup>2</sup> käsitleb andmete töötlemist Rahapesu Andmebüroo andmekogus. Määruse (EL) 2016/679 artikli 5 lõike 1 punkti a kohaselt tagatakse isikuandmete töötlemisel, et töötlemine on seaduslik, õiglane ja andmesubjektile läbipaistev. Seega täpse ülevaate andmine Rahapesu Andmebüroo andmekogus töödeldavatest andmetest on vajalik, et viia seadus kooskõlla viidatud määrusega ning tagada isikuandmete töötlemise läbipaistvus. Teistest riiklikest registritest ei päri RAB kogu andmekoosseisu, vaid ainult seadusest tulenevate ülesannete täitmiseks vajalikus ulatuses. Peamiselt on tegemist majandustegevuse, finants- ja varaandmetega, mis seostuvad erinevate rahapesu tüpoloogiatega.“ Seaduslikkuse ja õigluse põhimõtte järgmisele muu hulgas teistele põhimõtetele viitab ka isikuandmete kaitse seaduse § 14.*

*Selleks, et tagada seaduse sõnastuse tasandil suurem selgus, kindlus ja läbipaistvus RABIS-es töödeldavate andmete piiratud ulatuse osas, soovime täpsustada eelnõuga loodava § 59<sup>2</sup> esimese lõike algust. Muudatuse järgselt on § 59<sup>2</sup> lõikes 1 sõnaselgelt sätestatud seletuskirjas kirjeldatud põhimõte, mille kohaselt töödeldakse andmeid RABIS-es vaid seadusest tulenevate ülesannete täitmiseks vajalikus ulatuses. Ehk lisatava § 59<sup>2</sup> lõike 1 eesmärgiks on sätestada andmekategooriate liigid, mida Rahapesu Andmebüroo andmekogusse kantakse. Kuid neid*

andmeid ei kanta andmekogusse mitte iga isiku kohta, vaid üksnes isikute kohta, kelle osas Rahapesu Andmebüroole seaduses sätestatud ülesannete täitmise käigus infot edastatakse või kelle osas on Rahapesu Andmebüroole pandud ülesannete täitmiseks vajadus andmeid töödelda.

**2. Lisada eelnõusse punkt, millega täiendatakse rahapesu ja terrorismi rahastamise tõkestamise seadust §-ga 54<sup>2</sup> järgnevas sõnastuses:**

**„§ 54<sup>2</sup>. Rahapesu Andmebüroo ülevaade käesoleva seaduse täitmise kohta**

(1) Rahapesu Andmebüroo juht esitab korra aastas Riigikogu julgeolekuasutuste järelevalvekomisjonile ülevaate seadusega Rahapesu Andmebüroole pandud ülesannete täitmise kohta eelmisel kalendriaastal.

(2) Ülevaate tegemisel avaldatakse Rahapesu Andmebüroos registreeritud andmeid, analüüse ja hinnanguid, arvestades käesoleva seaduse §-s 60 sätestatud andmete kasutamise piiranguid.“

***Selgitus:** Ülevaate esitamine Riigikogu julgeolekuasutuste järelevalvekomisjonile aitab kaasa suuremale läbipaistvusele asutuse tegevuses ning teadlikkuse tõstmisele rahapesu ja terrorismi rahastamise tõkestamise hetkeseisu ja väljakutsete osas. Riigikogu julgeolekuasutuste järelevalvekomisjonile tehtavas ettekandes esitatakse ülevaade eelmise kalendriaasta olulisematest käesoleva seaduse täitmise ja rakendamisega seotud asjaoludest. Tegelikult annab Rahapesu Andmebüroo osalt samal eesmärgil juba käesoleval hetkel igal aastal välja aastaraamatut, milles on muu hulgas kajastatud rahapesu ja terrorismi rahastamise riskipildiga seonduv, teatamiste ja halduskonfiskeerimiste jms statistika jne, mistõttu sellise ülevaate andmise lisamine Riigikogu julgeolekuasutuste järelevalvekomisjonile seaduse tasandil ei too kaasa märkimisväärsed põhimõttelisi muutuseid.*

*Riigikogu julgeolekuasutuste järelevalvekomisjonile antavas ülevaates käsitletakse Rahapesu Andmebüroole pandud ülesannete täitmist üldistatult, mis tähendab seda, et ühegi konkreetse kaasusega seonduvat detailinfot Rahapesu Andmebürool Riigikogu julgeolekuasutuste järelevalvekomisjonile õigust avaldada ei ole. Kuna Rahapesu Andmebüroo tegevusele kohalduv regulatiivne raamistik seab äärmiselt tugevad piirangud sellele, millistel eesmärkidel ja kuhu võib Rahapesu Andmebüroo enda töödeldavat (finantsluure)teavet edastada, peab ülevaates kajastatav info otse loomulikult olema nende piirangutega kooskõlas. Nimelt on vastavalt RahaPTS §-le 60 seatud RABIS-es olevate andmete konfidentsiaalsusele, kasutamisele ja jagamisele ulatuslikud kitsendused. Need piirangud tulevad rahvusvahelisest õigusraamistikust, Euroopa Nõukogu rahapesuvastase võitluse direktiividest (nn AML-direktiivid) ja Rahapesuvastase Töökonna (FATF) standarditest, mis on rahapesu andmebüroodele siduvad ja kohustuslikud.*

**3. Täpsustada eelnõu punkti 14, millega täiendatakse rahapesu ja terrorismi rahastamise tõkestamise seaduse § 58 lõikega 3<sup>1</sup> järgmises sõnastuses:**

„(3<sup>1</sup>) Käesoleva paragrahvi lõike 1 ja lõike 1<sup>1</sup> ning käesoleva seaduse § 59 alusel Rahapesu Andmebüroole teavet andnud asutusel ja isikul on keelatud avaldada teistele asutustele ja isikutele Rahapesu Andmebüroole teabe edastamise fakti ja teabe sisu või kinnitada teabe edastamise fakti puudumist, välja arvatud juhtudel, kui:

1) sellekohane info edastatakse rahapesu ja terrorismi rahastamise ning sellega seotud kuritegude tõkestamiseks, tuvastamiseks ja kohtueelseks uurimiseks uurimisasutustele, prokuratuurile või kohtule või;

2) sellekohane info edastatakse asutusele, kes menetleb andmesubjekti kaebust tema andmete töötlemisega seondult või;

3) käesoleva seaduse § 60<sup>1</sup> lõikes 2 nimetatud alused on ära langenud.“

***Selgitus:** Eelnõu § 1 punktiga 14 loodavas uues sättes (§ 58 lõige 3<sup>1</sup>) on võetud eesmärk, et teavet andnud asutusel ja isikul on keelatud avaldada sellekohast infot mitte ainult teistele isikutele, vaid ka teistele asutustele. Sellist arusaama toetab sätte välistusalas paiknev asutuste loetelu, samuti eelnõu juurde koostatud seletuskiri. Õigusselguse huvides oleks põhjendatud seda seaduse tasandil sõnaselgelt väljendada. Ühtlasi on mõistlik täpsustada sõnastust selle osas, millist edastatavat teavet on silmas peetud – kas algset Rahapesu Andmebüroole edastatud teavet või teavet teabe edastamise fakti ja sisu kohta. Kuna eesmärgiks on teabe edastamise fakti ja sisu mitteavaldamine, on põhjendatud selles osas sõnastuse täpsustamine. See tähendab ühtlasi rõhutust, et teavet ei tohi avaldada ka selle kohta, kui teabe edastamist Rahapesu Andmebüroole ei ole toimunud, kuna ka see võimaldaks teha järeldusi Rahapesu Andmebüroo valduses oleva teabe kohta.*

*Praktikas võib tõusetuda küsimus, kuidas käituda olukordades, kus infot küsib nt Andmekaitse Inspeksioon haldusjärelevalve raames, rahandusminister teenistusliku järelevalve raames, Õiguskantsleri Kantslei õiguskantsleri seaduse alusel või halduskohus, lahendades andmesubjekti kaebust asutuse toimingule. Seega on mõistlik kavandatud säte liigendada punktideks ja sätestada sõnaselgelt ka erand info edastamisel asutusele, kes menetleb andmesubjekti kaebust.*

Lugupidamisega

(allkirjastatud digitaalselt)

Jürgen Ligi  
rahandusminister

Rainer Osanik 5398 2054  
Rainer.Osanik@fin.ee